

Kertomus Suomen Biologian Seuran Vanamon ry. toiminnasta vuonna 2009

Vuosi 2009 oli Vanamon 114. toimintavuosi. Kokoustoiminnan lisäksi Vanamo julkaisi Luonnon Tutkija-lehteä ja jakoi apurahoja.

Kokoukset

Vuoden aikana pidettiin kolme kuukausikokousta, joista kaksi kevä- ja yksi syyskaudella. Kokoukset pidettiin Tieteiden talossa (Kirkkokatu 6, Helsinki).

Kokousten ohjelma:

- **Keskiviikkona 11. helmikuuta klo 18.15.** Vuosikokous. Seppo Turunen: *Lajien uhanalaisuudesta.*
- **Torstaina 23. huhtikuuta klo 18.15.** Kuukausikokous. Hanna Kokko: *Mitä kertoisimme Darwinille evoluutiosta?* Kokouksessa jaettiin Vanamon apurahat.
- **Torstaina 17. joulukuuta klo 18.15.** Kuukausikokous. Henry Väre: *Kasvienkeruuretki Kirgisiaan.*

Kokousten jälkeen järjestettiin ravintolassa illanvietto, johon kutsuttiin esitelmöitsijät.

Syystapahtuma

Vanamo järjesti Tieteiden talossa (Kirkkokatu 6, Helsinki) lauantaina 3. lokakuuta kokopäiväisen tieteen ja taiteen rajapintaa tutkineen *Havahdus*-tapahtuman.

Syystapahtuman ohjelma:

- 9.00 Tilaisuuden avaus
- 9.05 *Antero Kare:* Pitkä aika — elämän historia
- 9.30 *Anu Osva:* Taiteen ja tieteen laboratorioissa
- 10.00 Aamukahvi

- 10.30 *Risto Pitkänen:* Onko ihminen luonnostaan luonnonsyntyvä?
- 11.15 *Riggert Munsterhjelm:* Luonnon värit, värien luonto
- 12.00 Lounastauko
- 13.00 *Miina Äkkijyrkkä:* Luomakunnan ylistys = luomakunta virvoittaa
- 13.45 *Ossi Naukkarinen:* Esteettinen jalanjälki
- 14.30 Iltapäiväkahvi
- 15.00 *Hanna Johansson:* Luonnonilmion luonnollisuus ja taiteen väliintulo
- 15.30 *Leena Valkeapää ja TaiK:n opiskelijat:* Arktinen matka — TaiK ja Suomen biotaitteen seura Kilpisjärven biologisella asemalla
- 16.00 Yhteenveto ja keskustelua päivän teemoista.

Esitelmien lisäksi Tieteiden talossa oli musiikkia ja näyttely, jossa oli esillä useiden taiteilijoiden maalauksia, piirroksia ja valokuvia. Syksyn aikana taidetta oli näytteillä myös Helsingin yliopiston tiedekirjaston tiloissa Viikin kampuksella.

Syystapahtuman esitelmät julkaistiin Luonnon Tutkijan *Havahdus*-teemanumerossa 5/2009, jossa kerrotaan myös tapahtuman muusta annista.

Kesäretki

Suunnitteilla ollut kesäretki Viroon ei toteutunut.

Julkaisut

Luonnon Tutkijan päätoimittaja oli *Juhani Mänttari*. Lehden toimi-

tusneuvostoon (toimikausi 2007—09) kuuluivat Jari Valkonen (puheenjohtaja), Helena Korpelainen, Jussi Kukkonen, Satu Lampila, Riitta Savolainen, Ilari Sääksjärvi ja Teemu Teeri. Luonnon Tutkijan avustavana toimittajana oli *Outi Ovaskainen*. Lehden 113. vuosikerrassa ilmestyi viisi numeroa, joissa oli yhteensä 216 sivua. Kaksi numeroista oli teemanumeroita: 4/2009 (*”Lajien synnystä”* 150 vuotta) ja 5/2009 (*Havahdus*).

Prof. *Anto Leikola* jatkoi **Vanamon historiikin** laatimista. Vanamon historiikkitoimikuntaan kuuluivat Leikolan lisäksi Juhani Mänttari, Ilkka Teräs, Seppo Turunen ja Pertti Uotila.

Kunnianosoitukset

Seuran hallitus myönsi kaksi **Kairamo-mitalia**. Mitalit luovutettiin saajilleen vuosikokouksessa 11. helmikuuta:

— **Hopeisen Kairamo-mitalin** sai dosentti *Seppo Turunen* tunnustuksena monipuolisista ansioista eläintieteen opetustyössä, biologian popularisoinnissa sekä suuren yleisön mielenkiinnon herättämisessä biologian alaa kohtaan.

— **Pronssinen Kairamo-mitalin** sai dosentti *Johannes Enroth* tunnustuksena monipuolisista ansioista kasvitieteessä, biologian opetuksessa ja biologian popularisoinnissa.

Apurahat

Seuran hallitus päätti kokouksessaan 17. huhtikuuta myöntää 40 apurahaa, yhteensä 32 600 €. Apurahansaajat julkistettiin kuukausikokouksessa 23. huhtikuuta:

Borg, Janica 850 €: Litoraalin kalayhteisöt ja niiden habitaatit muuttuvassa Itämeri-yhteisössä.

Edgren, Carin 700 €: Helsingin niityt -projekti.

Hannila, Riikka 850 €: Suotuisan elinympäristön tunnistaminen alueellisen mallintamisen avulla, esimerkkinä maakotka ja muuttohaukka Suomessa.

Haukka, Anna 350 €: Konferenssi: Botanic Gardens in the Age of Climate Change.

Heikkilä, Tanja 850 €: Metsien häiriödynamiikkaan perustuvien ennallistamistoimien vaikutukset kovakuoriaislajistoon.

Heikkinen, Marja 850 €: Heterozygosity-fitness correlations in *Drosophila littoralis*.

Heinonen, Mirka 850 €: Female choice under different social contexts-sexual selection in common gobies.

Hiltunen, Heli 850 €: Omien poikasten tappamista estävät tekijät infantisidisiilla metsämyyräkoiraila.

Huusko, Karoliina 850 €: Naapurikasvillisuuden vaikutukset metsälauhan (*Deschampsia flexuosa*) kasvuun ja juurisienikolonisaatioihin eri sukkessiovaiheissa.

Kalske, Aino 850 €: Käärmeenpistoyrtin paikallissopeutumisen saaristopopulaatioissa.

Kangas, Veli-Matti 800 €: Suomalaisen hirven populaatiogeneettinen rakenne ja demografia.

Karhunen, Jatta 850 €: Fototrofin anaerobieliöiden yleisyys kerrostuneissa humusjärvisissä.

Kari, Annemari 850 €: Lajinvälisen sosiaalisen tiedon käyttö ja sen suojelubiologiset sovellukset.

Kesulahti, Jenni 850 €: Vantaanjoen jokikäytäväkasvillisuuden monimuotoisuus ja siihen vaikuttavat tekijät.

Kettunen, Henna 850 €: Tammen alueellisen leviämisen rajoitteet.

Kiilunen, Annina 850 €: Piilevien alueellinen esiintyminen Saanajärven sedimentissä.

Kortsalo, Piia 850 €: Metsärakenteen vaikutus pohjoisen paikkalinnun levinneisyyteen, runsauteen ja pesinnän onnistumiseen, esimerkkinä hömötiainen.

Kurki, Kirsi 500 €: Suokasvillisuuden vaste muuttuvaan ilmastoon: kokeellinen tutkimus kuivumisen vaikutuksesta.

Laukkanen, Liisa 850 €: Harmosuomuyökkösen populaatioiden

geneettiset erot käärmeenpistoyrtin levinneisyysalueella.

Maisniemi, Kira 850 €: Vihreän valon vaikutus siroverenpisaran (*Fuchsia magellanica* Lam.) morfologiaan.

Marjeta, Maria 850 €: Sudenkoorentojen lajimäärään vaikuttavat tekijät virtavesiympäristössä Keski- ja Itä-Suomessa.

Martiskainen, Henna 850 €: Frequency-dependent and sexually antagonistic selection in the maintenance of male reproductive tactics.

Metsola, Satu 500 €: Kasvitieteellinen puutarha vieraslajien lähteenä.

Mikonranta, Lauri 850 €: Alkueläinsaalistuksen vaikutus *Serratia marcescens* -bakteerin virulenssin evoluutioon.

Mäkelä, Anna 850 €: Haapasäästöpuiden merkitys sammalten kasvualustoina.

Parkkima, Tiina 850 €: Miten viirupöllö (*Strix uralensis*) toimii boreaalisen metsän biodiversiteetti-indikaattorina kanahaukkaan (*Accipiter gentilis*) verrattuna?

Pekkonen, Minna 850 €: Muuttuvan ympäristön ja evoluution yhteisvaikutukset ekologisiin vuorovaikutuksiin.

Ranta, Mikko 850 €: Jokihelmisimpukan esiintymiseen vaikuttavat (elinympäristö)tekijät.

Remonen, Iina 850 €: Pohjaeläinyhteisöt matalilla pohjilla.

Saarikoski, Hanna 850 €: Haitallisen siian rakkoloision elinkierto ja kehittyminen kalassa.

Salmi, Pauliina 850 €: *Microcystis*- ja *Anabaena*-sinilevien kehitys jään alla Lahden Vesijärvessä ja Pien-Saimaassa.

Salonen, Jouni 850 €: Jättikatkan (*Gammaracanthus lacustris*) ja jäänehalkoisjalkaisen (*Mysis relicta*) koko- ja syvyysjakaumat Saimaan Paasivedellä.

Sarpakunnas, Miika 850 €: Järviluontomme tyyppä poistavat eliöyhteisöt.

Siltala, Mari 850 €: Aiheuttaako haitallinen vieraslaji komealupiini (*Lupinus polyphyllus*) pölytyskilpailua? Vaikutus hiirenvirnan (*Vicia cracca*) pölyttäjävierailujen määrään ja siementuotantoon.

Sohrabi, Mohammad 850 €: Molecular taxonomy of the best candi-

dates of the Biblical manna (varrant *Aspicilia* lichens).

Taskinen, Katariina 850 €: Kasvihakemoglobiinigeenien ja ligniinien biosynteesireitin geenin hiljentämisen vaikutuksia puuvartisten kasvien ilmiäsuun modernilla RNAi-tekniikalla.

Tikka, Jenni 850 €: Negatiiviset ja positiiviset vuorovaikutukset tunturiiniyillä.

Tuomaala, Maria 850 €: Koitajoen planktonsiian ja Perämeren kariisiin seksuaaliviestintä.

Tuomola, Sini 850 €: Näennäiskilpailu ja suolistoloisten vaikutukset neidon- (*Calopteryx virgo*) ja immenkorennoilla (*Calopteryx splendens*).

Uimi, Kirsi 850 €: Puustoisuuden vaikutus tikankontin lisääntymismenestykseen.

Erikseen Vanamon hallitus myönsi 2 000 € Luonnonkukkien päivän järjestelykustannuksiin ja 3 860 € Saanan Luonnon Ystäville (Luomus ry) Saanan rinteiden lähteikkö- ja lähdepurojen sammallajiston selvittämiseen.

Sääntöjenuudistus

Hallituksen esityksestä uudistettiin seuran sääntöjä. Tarkoituksena oli mahdollistaa aikaisempaa vapaampi kokousten määrä, jolloin vuosittain on vain yksi sääntömääräinen yhdistyksen kokous: vuosikokous huhti-toukokuussa. Samalla säännöistä poistettiin ulkomaisten jäsenten ja kirjeenvaihtajajäsenten luokat ja muutettiin tilinpäätös- ja tilintarkastussäännöt vastaamaan nykyistä tilintarkastuslakia.

Sääntöjenmuutos hyväksyttiin Vanamon kokouksessa 23. huhtikuuta, ja se ilmoitettiin yhdistysrekisteriin. Vuoden lopussa sääntöjenmuutos odotti merkitsemistä rekisteriin (voimaantuloa).

Hallitus ja toimihenkilöt

Vanamon hallituksen kokoonpano oli seuraava: puheenjohtaja prof. Jouko Rikkinen (erovuorossa 2011), varapuheenjohtaja dos. Leena Lindström (2012), sihteeri LuK Sari Siipola (2012), rahastonhoitaja FT Kirsi Kostamo (2010, —9. 6.

2009) ja kirjastonhoitaja intendentti *Mikko Piirainen* (2011) sekä lisäjäsenet intendentti *Leo Junikka* (2010), FM *Maria Pietiläinen* (2011, —10. 6. 2009), dos. *Elina Leskinen* (2010) ja *Maria Tuomi* (2012). Hallitus piti vuonna 2009 kaksitoista kokousta, joista neljä oli sähköpostikokouksia.

Vanamon **taloudenhoitajana** maaliskuusta 1988 ja **Luonnon Tutkijan päätoimittajana** kesäkuusta 1989 toimineen *Juhani Mänttärin* työtehtävät yhdistettiin elokuun alusta alkaen **päätoimittajan** kokopäivätoimeksi, johon kuuluu aikaisempien tehtävien lisäksi Vanamon julkaisutoimintaan, tiedotukseen ja muuhun toimintaan liittyviä tehtäviä.

Seuran **tilintarkastajina** olivat merkonomi (HTM) *Jyri Favorin* ja FL *Heino Vänskä*, varatilintarkastajina KTM Pasi Favorin ja FL *Ilmari Valovirta*.

Vanamon **putkilokasvinimistötoimikunnan** jäsenet olivat FK *Arto Kurtto* (puheenjohtaja), MMK *Pentti Alanko*, FL *Leo Junikka*, yliintendentti *Henry Väre* ja FM *Visa Lipponen*.

Seuran **yhdyshenkilöinä** olivat Joensuussa dos. *Jukka Vuorinen*, Jyväskylässä prof. *Markku Kuitunen*, Kuopiossa yliassistentti *Paula Henttonen*, Lahdessa yliopistonlehtori *Anne Ojala*, Oulussa dos. *Annamari Markkola* ja Turussa dos. *Timo Vuorisalo*.

Seuran edustajia on ollut seuraavissa **luottamustehtävissä**:

- Suomen kvartääritutkimuksen kansalliskomitea: prof. *Atte Korhola*.
- Suomalaisen kirjallisuuden edis-

tämisvarojen valtuuskunta: dos. *Seppo Turunen*, varajäsen dos. *Johannes Enroth*.

- Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisutoimikunta: yliopistonlehtori *Hannu Pietiäinen* ja prof. *Jouko Rikkinen*.

- Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisutoimikunnan tukiyhdistys: yliopistonlehtori *Hannu Pietiäinen* ja prof. *Jouko Rikkinen*.

- Suomen tiedekustantajien liitto: dos. *Tuomo Niemelä*.

- Risto Tuomikosken biologisen taksonomian rahaston komissio: puutarhanjohtaja *Leif Schulman*.

- International Union of Biological Sciences, Suomen kansalliskomitea: prof. *Juha Merilä*.

- Luonnonkukkien päivän järjestäjäryhmä: dos. *Seppo Turunen*.

Jäsenmaksut

Vuonna 2009 jäsenmaksu oli 26 € ja puolisojäsenmaksu 6 €. Luonnon Tutkijan tilaushinta oli 30 €.

Rahastot

SEB Gyllenberg Rahastoyhtiö Oy jatkoi Vanamon rahastojen hoitajana. Vanamon omaisuuden hoitajina SEB Gyllenbergissä olivat Rami Salminen, Sanna Pietiläinen ja Sirja Pekkala.

Jäsenistö

Seurassa oli vuoden 2009 lopussa yhteensä 1 498 jäsentä: kaksi kunniajäsentä, 113 ainaisjäsentä ja 1 383 vuosijäsentä. Seuran tietoon tuli seuraavien jäsenten kuolema: kunniapuheenjohtaja Olli Halkka,

Pauli Bagge, Veikko Okko ja Ormo Kosonen.

Vanamoon hyväksyttiin vuoden 2009 aikana 77 uutta jäsentä:

19. 1. Tiina Parkkima, Jenni Tikka ja Jon Ögård.

10. 2. Anna Haukka, Mirka Heimonen, Pekka Helle, Krista Hummastenniemi, Tiina Hynynen, Aino Kalske, Annemari Kari, Henna Kettunen, Katri Korpela, Kirsi Kurki, Kukka Kyrö, Leena Lindström, Reetta Ljungberg, Jenni Leppänen, Mirjami Margaritis, Antti Miettinen, Mari Miranto, Maarit Mäenpää, Mikko Ranta, Hanna Saarikoski, Kati Saarinen, Saija Sirkiä, Maria Tuomi, Kirsi Uimi ja Mia Valtonen.

5. 3. Marja Heikkinen, Johanna Kestilä, Jenni Kesulahti, Taru Kuparinen, Lily Laine, Liisa Laukkanen, Johanna Metsometsä, Lauri Mikonranta, Annukka Partanen, Meri Ruppel, Pauliina Salmi, Mika Sarpakunnas, Sari Suhonen, Jenni Tikka ja Maria Tuomaala.

6. 4. Janica Borg, Karin Edgren, Riikka Hannila, Tanja Heikkilä, Anna Honkanen, Maija Huusko, Anna Idman, Helena Jauhiainen, Laura Jäättelä, Veli-Matti Kangas, Jatta Karhunen, Annina Kiilunen, Piia Kortsalo, Heikki Laitala, Tytti Mahlamäki, Henna Martiskainen, Satu Metsola, Kati Miettinen, Iina Remonen, Jouni Salonen, Mari Siltala, Mikko Siurala, Emilia Sylvén, Katariina Taskinen, Nina Teider, Sini Tuomola ja Hanna Vuorenpää.

4. 11. Olli Loisa, Mia Vehkaoja, Jukka Mattila, Hanna Nupponen ja Maria Koivisto.

10. 11. Maria Hällfors ja Kirsi Silvennoinen.